

PAKT STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ TÝKAJÍCÍ SE OTÁZEK KLIMATU A ENERGETIKY

My, starostové a primátoři podepsaní pod tímto paktem, sdílíme vizi udržitelné budoucnosti bez ohledu na velikost naší obce či její umístění na mapě světa. Tato společná vize stimuluje naši činnost zaměřenou na řešení vzájemně propojených výzev: zmírňování změny klimatu, přizpůsobení se dopadům změny klimatu a rozvoj udržitelných zdrojů energie. Společně jsme připraveni uskutečnit konkrétní dlouhodobá opatření k zajištění environmentálně, sociálně a hospodářsky stabilního prostředí pro současnou i budoucí generace. Naší společnou zodpovědností je zajistit, aby se území pod naší správou stala udržitelnější, atraktivnější, obyvatelnější, odolnější a energeticky účinnější.

MY, STAROSTOVÉ A PRIMÁTOŘI, UZNÁVÁME, ŽE:

Změna klimatu již probíhá a představuje jednu z největších globálních výzev naší doby, což si vyžaduje okamžitá opatření a spolupráci mezi místními, regionálními a celostátními orgány na celém světě;

Místní orgány jsou hlavní hnací silou transformace energetiky a boje proti změně klimatu na úrovni správy, která je občanům nejbližší. Místní orgány sdílejí odpovědnost za boj proti změně klimatu s orgány na regionální a celostátní úrovni a jsou ochotny jednat nezávisle na závazcích jiných stran. Místní a regionální orgány na všech sociálně-ekonomických úrovních a ve všech zeměpisných oblastech stojí v první linii boje za snížení zranitelnosti území pod jejich správou vůči různým dopadům změny klimatu. I když se opatření na snížení emisí již realizují, představuje nezbytnou součást těchto zmírňujících opatření přizpůsobení se změně klimatu;

Zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům může představovat přínos pro životní prostředí, společnost i hospodářství, a to v mnoha směrech. Společné řešení těchto otázek otevírá nové možnosti, jak podpořit udržitelný rozvoj na místní úrovni. Sem patří také budování inkluzivních, energeticky účinných komunit, které jsou odolné vůči změně klimatu; zvyšování kvality života; stimulace investic a inovací; posílení místního hospodářství a vytváření pracovních míst; větší zapojení a spolupráce zúčastněných stran;

Místní řešení energetických a klimatických otázek pomáhá zajistit bezpečnou, udržitelnou, konkurenceschopnou a cenově dostupnou energii pro občany a přispívá tak ke snížení energetické závislosti a ochraně zranitelných spotřebitelů.

MY, STAROSTOVÉ A PRIMÁTOŘI, SDÍLÍME SPOLEČNOU VIZI DO ROKU 2050:

- Dekarbonizovaná území pod naší správou – tím přispějeme k udržení průměrného globálního oteplení pod úrovní 2°C ve srovnání s úrovní před industrializací, což je v souladu s mezinárodní dohodou o změně klimatu, již bylo dosaženo na zasedání COP 21 v prosinci 2015 v Paříži;
- Odolnější území pod naší správou – tím se připravíme na nevyhnutelné nepříznivé dopady změny klimatu;
- Všeobecný přístup k bezpečným, udržitelným a dostupným energetickým službám pro všechny – tím se zlepší kvalita života a zvýší se energetická bezpečnost.

K DOSAŽENÍ TÉTO VIZE SE MY, STAROSTOVÉ A PRIMÁTOŘI, ZAVAZUJEME:

- Snížit emise CO₂ (a případně i dalších skleníkových plynů) na území našich obcí **alespoň o 40 % do roku 2030**, a to zejména prostřednictvím vyšší energetické účinnosti a většího využívání obnovitelných zdrojů energie;
- Zvyšovat naší odolnost prostřednictvím přizpůsobení se dopadům změny klimatu;
- Sdílet naši vizi, výsledky, zkušenosti a know-how s dalšími místními a regionálními orgány v EU i mimo ni prostřednictvím přímé spolupráce a vzájemné výměny informací, a to v kontextu globálního Paktu starostů a primátorů.

Jelikož chceme závazky místních orgánů proměnit v konkrétní činy, budeme se řídit postupným plánem, který je uveden v příloze I, vypracujeme akční plán pro oblast udržitelných zdrojů energie a boj proti změně klimatu a budeme pravidelně sledovat dosažený pokrok.

MY, STAROSTOVÉ A PRIMÁTOŘI, JSME SI VĚDOMI TOHO, ŽE NÁŠ ZÁVAZEK VYŽADUJE:

- Silné politické vedení;
- Vytvoření ambiciózních dlouhodobých cílů, které jdou nad rámec politického mandátu;
- Koordinovanou akci ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům prostřednictvím mobilizace všech příslušných oddělení obecního úřadu;
- Meziodvětvový a holistický územní přístup;
- Vyčlenění vhodných lidských, technických a finančních zdrojů;
- Zapojení všech příslušných zúčastněných stran v rámci území pod naší správou;
- Posilování postavení občanů jako hlavních spotřebitelů energie, jako tzv. výrobců-spotřebitelů a jako účastníků, kteří reagují na poptávku energetického systému;

- Okamžité kroky, zejména prostřednictvím flexibilních opatření, jež představují dobrou volbu;
- Zavádění inteligentních řešení technických a společenských problémů spojených s přechodem na jiné zdroje energie;
- Pravidelné úpravy našich opatření na základě výsledků monitorování a hodnocení;
- Společnou horizontální a vertikální spolupráci mezi místními orgány a se všemi dalšími úrovněmi státní správy.

MY, STAROSTOVÉ A PRIMÁTOŘI, VÍTÁME:

- Iniciativu Evropské komise, která propojuje zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům – dva pilíře boje proti změně klimatu – do jedné zastřešující iniciativy a která bude dále posilovat synergie s ostatními relevantními politikami a iniciativami EU;
- Podporu Evropské komise k rozšíření modelu Paktu starostů a primátorů i do jiných částí světa prostřednictvím globálního Paktu starostů a primátorů;
- Podporu Výboru regionů, jakožto institucionálního hlasu místních a regionálních orgánů v EU, ohledně Paktu starostů a primátorů a jeho cílů;
- Pomoc ze strany členských států, regionů, okresů, mentorských měst a dalších institucionálních struktur místním orgánům při plnění jejich závazků v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům v rámci Paktu starostů a primátorů.

MY, STAROSTOVÉ A PRIMÁTOŘI, VYZÝVÁME:

– OSTATNÍ MÍSTNÍ ORGÁNY, ABY SE:

- Připojily k našemu Paktu starostů a primátorů;
- Podělily o své znalosti a podílely se na budování kapacit v rámci Paktu starostů a primátorů.

– REGIONÁLNÍ/MÍSTNÍ ORGÁNY, ABY NÁM:

- Poskytly strategické pokyny a politickou, technickou a finanční podporu při rozvoji, provádění a sledování našich akčních plánů a souvisejících opatření;
- Pomohly podpořit spolupráci a společné postupy pro účinnější a lépe integrovaná opatření.

– **NÁRODNÍ VLÁDY, ABY:**

- Převzaly odpovědnost za boj proti změně klimatu a poskytly vhodnou politickou, technickou a finanční podporu pro přípravu a provádění našich místních strategií ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům;
- Zapojily nás do přípravy a provádění národních strategií ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům;
- Zajistily odpovídající přístup k mechanismům financování na podporu místních opatření v oblasti klimatu a energetiky;
- Vzaly na vědomí dopad našeho úsilí na místní úrovni a zohlednily naše potřeby a názory v evropských a mezinárodních klimatických procesech.

– **EVROPSKÉ INSTITUCE, ABY:**

- Konsolidovaly politický rámec, který podporuje provádění místních strategií v oblasti změny klimatu a energetiky a spolupráci měst;
- Poskytly nám vhodnou provozní, technickou a propagační pomoc;
- Pokračovaly v začleňování Paktu starostů a primátorů do příslušných politik, podpůrných programů a činností Evropské unie a zapojily nás do jejich příprav a provádění;
- Nadále umožňovaly dostupnost finančních prostředků k plnění našich závazků a navrhovaly specializované nástroje na podporu vývoje projektů, které nám pomáhají rozvíjet, nabízet a spouštět investiční programy;
- Uznaly naši úlohu a úsilí v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům a sdílely naše úspěchy s mezinárodním společenstvím.

– **DALŠÍ ZÚČASTNĚNÉ STRANY¹, ABY SE:**

- Mobilizovaly a sdílely své znalosti, know-how, technologie a finanční zdroje, které doplní a posílí naše úsilí na místní úrovni, zvýší budování kapacit, podpoří inovace a zvýší investice;
- Staly aktivními hráči při transformaci energetiky a podpořily nás svou účastí na těchto opatřeních.

¹

Např. soukromý sektor, finanční instituce, občanská společnost, vědecká a akademická obce.

PŘÍLOHA I

POSTUPNÝ PROCES A HLAVNÍ ZÁSADY PAKTU STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ

SPOLEČNÝ PLÁN PRO SDÍLENOU VIZI:

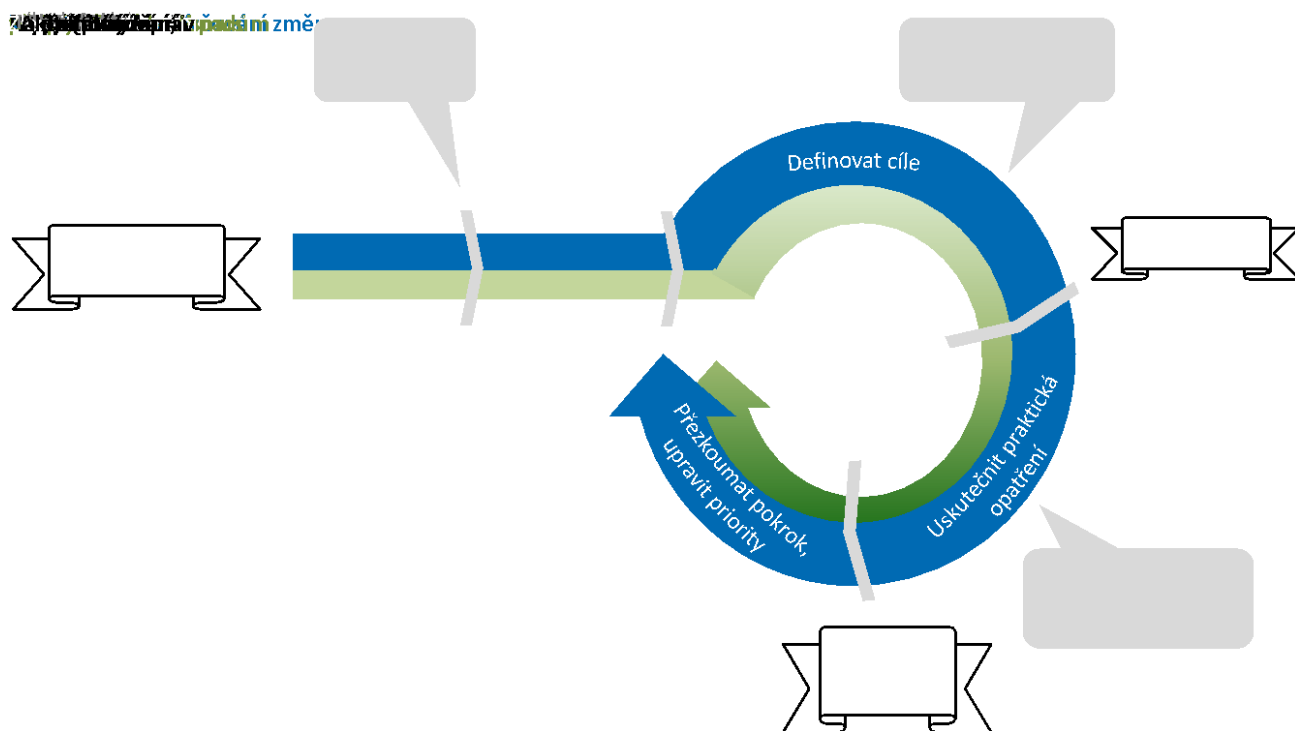
Za účelem splnění cílů v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům se signatáři Paktu starostů a primátorů zavazují k podniknutí řady kroků:

KROKY/PILÍŘE	ZMÍRŇOVÁNÍ ZMĚNY KLIMATU	PŘIZPŮSOBNÍ KLIMATU	SE	ZMĚNĚ
1) Zahájení a základní přezkum	Připravit základní inventuru emisí	Připravit a zranitelnosti klimatu	posouzení v oblasti	rizik změny
2) Stanovení a plánování strategických cílů	Předložit akční plán pro udržitelné zdroje energie a boj proti změně klimatu (SECAP) a začlenit otázky zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům* do příslušných politik, strategií a plánů, a to do dvou let od rozhodnutí obecního zastupitelstva			
3) Provádění, monitorování a podávání zpráv	Zpráva o pokroku každé dva roky po předložení SECAP v rámci platformy této iniciativy			

* Strategie přizpůsobení se dopadům změny klimatu by měla být součástí SECAP a/nebo by měla být vypracována a začleněna do samostatného dokumentu. Signatáři si mohou zvolit vlastní formát těchto dokumentů – viz bod níže „Mechanismus přizpůsobení se dopadům změny klimatu“.

Během prvních dvou let by se měly stanovit základy tohoto plánu se zaměřením na posouzení situace (hlavní zdroje emisí a možnosti jejich snižování, hlavní rizika a úskalí související se změnou klimatu a příslušné současné/budoucí výzvy), stanovení priorit a možných úspěchů v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům, posílení účasti občanů a uvolnění dostatečných zdrojů a kapacit, aby se mohly podniknout nezbytné kroky. V následujících letech je třeba se soustředit na posilování a rozšiřování opatření a projektů zahájených za účelem urychlení změn.

PRUŽNÉ MECHANISMY, PŘIZPŮSOBITELNÉ MÍSTNÍM PODMÍNKÁM:

Pakt starostů a primátorů stanoví rámec činností, který pomáhá místním orgánům, aby své cíle v oblasti zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům uskutečnily a zároveň při tom zohlednily rozmanitost území pod jejich správou. Signatářské obce si mohou samy zvolit nejvhodnější způsob, jak příslušná opatření na místní úrovni realizovat. I když se jejich priority mohou lišit, měly by místní orgány opatření provádět integrovaným a holistickým způsobem.

– Mechanismus zmírňování změny klimatu

Mechanismus zmírňování změny klimatu umožňuje signatářům určitou míru flexibility, zejména co se týče inventury emisí (např. výchozí rok, klíčové oblasti, jimiž je třeba se zabývat, emisní faktory použité pro výpočet emisních jednotek, které se používají pro vykazování² apod.).

– Mechanismus přizpůsobení se dopadům změny klimatu

Mechanismus přizpůsobení se dopadům změny klimatu je dostatečně flexibilní, aby bylo možné do něj začleňovat nové poznatky a zjištění a aby odrážel měnící se podmínky a kapacity signatářů. Během dohodnutého dvouletého časového rámce je třeba provést posouzení rizik a zranitelnosti v oblasti změny klimatu. Výsledky tohoto hodnocení umožní určit, jak zajistit vyšší odolnost příslušných území. Strategii přizpůsobení se dopadům změny klimatu, která by měla být začleněna do akčního plánu pro oblast udržitelných zdrojů energie a boj proti změně klimatu a/nebo do jiných důležitých plánovacích dokumentů, lze v průběhu času upravit a posílit. Nejdříve by se mohla zvážit opatření, jež představují dobrou volbu, a v průběhu let by mohla být doplněna o další kroky (např. během přehodnocení každé dva roky či revize akčního plánu). To umožní přizpůsobit se dopadům změny klimatu včas a při nižších nákladech.

²

Signatáři se mohou rozhodnout, zda budou emise vykazovat v jednotkách oxidu uhličitého (CO₂) nebo jeho ekvivalentu. Druhý způsob umožňuje vzít v úvahu další emise skleníkových plynů, zejména metanu (CH₄) a oxidu dusného (N₂O).

VĚROHODNÉ, TRANSPARENTNÍ HNUTÍ:

- **Politická podpora:** Příslušný závazek, akční plán pro oblast udržitelných zdrojů energie a boj proti změně klimatu a další plánovací dokumenty se ratifikují usnesením nebo rozhodnutím obecního zastupitelstva. To umožní zajistit dlouhodobou politickou podporu.
- **Pevný, soudržný, transparentní a harmonizovaný rámec pro shromažďování údajů a podávání zpráv:** Na základě zkušeností obcí, regionů a sítí měst vychází metodika Paktu starostů a primátorů z pevných technických a vědeckých podkladů vypracovaných společně s Evropskou komisí. Společné metodické principy a šablony pro vykazování umožňují signatářům sledovat a zveřejňovat zprávy o dosaženém pokroku strukturovaným a systematickým způsobem. Předložený akční plán pro oblast udržitelných zdrojů energie a boj proti změně klimatu je veřejně dostupný na internetových stránkách Paktu starostů a primátorů v online profilu příslušného signatáře. Tím je zajištěna transparentnost, odpovědnost a srovnatelnost opatření proti změně klimatu na místní úrovni.
- **Zviditelnění podniknutých kroků a jejich ocenění:** Individuální i kolektivní výsledky získané ze zaslaných zpráv jsou veřejně dostupné (zejména na internetových stránkách Paktu starostů a primátorů), aby inspirovaly ostatní a usnadnily výměnu osvědčených postupů a další sebehodnocení. Vykazování údajů prostřednictvím Paktu starostů a primátorů umožňuje signatářům poukázat na široký dopad jejich počínání. Takto shromážděné údaje rovněž poskytují zásadní informace o místních opatřeních celostátním, evropským a mezinárodním činitelům.
- **Hodnocení údajů poskytnutých signatáři:** Tato kontrola kvality umožňuje zajistit důvěryhodnost a spolehlivost celé iniciativy.
- **Dočasné vyloučení v případě nedodržení závazků:** Signatáři souhlasí, že v případě nepředložení zmíněných dokumentů (tj. akčního plánu pro oblast udržitelných zdrojů energie a boj proti změně klimatu a monitorovacích zpráv) v rámci stanovených lhůt mohou být – po předběžném písemném upozornění zaslaném kanceláří Paktu starostů a primátorů – z iniciativy dočasně vyloučeni. Tento postup zajišťuje transparentnost, spolehlivost a spravedlnost vůči ostatním signatářům, kteří své závazky splnili.

PŘÍLOHA II

SOUVISLOSTI

Signatáři Paktu primátorů se zavazují plnit své závazky při plném vědomí následujících aspektů:

- Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) ve své [páté hodnotící zprávě](#) znovu potvrdil, že změna klimatu je skutečností a že lidská činnost nadále ovlivňuje zemské klima;
- Podle zjištění IPCC představuje zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům vzájemně se doplňující přístupy ke snižování rizik dopadů změny klimatu podle různých harmonogramů;
- Členské státy se v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC) dohodly na společném cíli udržet průměrné globální oteplování pod úrovní 2 C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí;
- Členské státy se v rámci konference OSN Rio+20 dohodly na souboru [cílů udržitelného rozvoje](#); cíl udržitelného rozvoje č. 7 vyžaduje, aby mezinárodní společenství „zajistilo přístup k dostupné, spolehlivé, udržitelné a moderní energii pro všechny“; cíl č. 11 požaduje „učinit města a lidská sídla inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná“ a cíl č. 13 vyžaduje „přijmout okamžitá opatření k boji proti změně klimatu a jejím dopadům“;
- Iniciativa [Udržitelná energie pro všechny](#), kterou zahájil generální tajemník OSN v roce 2011, se zaměřuje na dosažení těchto tří vzájemně souvisejících cílů do roku 2030: „zajistit univerzální přístup k moderním energetickým službám“, „zdvojnásobit globální tempo zlepšování energetické účinnosti“ a „zdvojnásobit podíl energie z obnovitelných zdrojů na celosvětové skladbě zdrojů energie“;
- Evropská komise (EK) zahájila iniciativu Pakt starostů a primátorů v roce 2008 a v roce 2014 pak jako hlavní opatření [strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu](#) (EK, 2013) spustila iniciativu Mayors Adapt, jejímž cílem je angažovat a podpořit místní orgány, aby přijaly opatření ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům;
- Pakt starostů a primátorů je od svého vzniku považován za hlavní nástroj EU k urychlení transformace energetiky a zlepšení zabezpečení dodávek energie, což bylo zejména potvrzeno ve strategii pro [energetickou unii](#) (EK, 2015) a ve strategii pro [energetickou bezpečnost](#) (EK, 2014);
- V říjnu 2014 přijala EU [rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030](#) a stanovila nové cíle: alespoň 40% snížení domácích emisí skleníkových plynů, alespoň 27 % energie spotřebované v EU musí pocházet z obnovitelných zdrojů, alespoň 27% úspory energie;
- V roce 2011 přijala Evropská komise „[Plán přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství do roku 2050](#)“, jenž má za cíl snížit do roku 2050 emise skleníkových plynů v EU o 80–95 % ve srovnání s rokem 1990. Tuto iniciativu rovněž uvítal Evropský parlament a Rada Evropské unie.
- Výbor regionů Evropské unie (VR) zdůrazňuje svůj závazek i nadále podporovat Pakt starostů a primátorů, např. prostřednictvím zvláštní platformy v rámci VR a dalších nástrojů, jak je uvedeno ve stanovisku o budoucnosti paktu (ENVE-VI-006).

PŘÍLOHA III

GLOSÁŘ

- **Přizpůsobení se změně klimatu:** opatření přijatá s cílem předvídat nepříznivé účinky změny klimatu, předcházet či minimalizovat škody, které mohou způsobit, nebo využít příležitostí, jež se mohou objevit.
- **Změna klimatu:** jakákoli změna klimatu v čase, ať už z důvodu přirozené nestálosti nebo v důsledku lidské činnosti.
- **Inventura emisí:** vyjádření množství skleníkových plynů (CO₂ nebo ekvivalentu CO₂) emitovaných v důsledku spotřeby energie na území signatáře Paktu starostů a primátorů v určitém roce – to umožňuje identifikovat hlavní zdroje emisí a možnosti jejich snížení.
- **Zmírňování změny klimatu:** opatření přijatá za účelem snížení koncentrací skleníkových plynů uvolňovaných do ovzduší.
- **Monitorovací zpráva:** dokument, který se signatáři Paktu starostů a primátorů zavázali předkládat každé dva roky po předložení svého SECAP a který popisuje prozatímní výsledky jeho provádění – cílem této zprávy je sledovat dosažení stanovených cílů.
- **Možnosti dobré volby (pro přizpůsobení):** činnosti s okamžitými hospodářskými a environmentálními přínosy. Jsou prospěšné v rámci všech možných klimatických scénářů.
- **Výrobci-spotřebitelé:** aktivní spotřebitelé, kteří kromě spotřeby energie také přebírají odpovědnost za její výrobu.
- **Odolnost:** schopnost sociálního nebo ekologického systému pohlcovat rušivé jevy a zároveň si zachovat stejné základní způsoby fungování a schopnost přizpůsobit se zátěži a změně (klimatu).
- **Posouzení rizik a zranitelnosti:** analýza, která určí povahu a rozsah rizik prostřednictvím analýzy možných nebezpečí a posouzení zranitelnosti, které by mohly představovat potenciální hrozbu či újmu osobám, škody na majetku, hospodářství a životním prostředí, na nichž jsou závislí – to umožňuje identifikovat kritické oblasti vyvolávající znepokojení a poskytovat tak informace nezbytné k přijetí rozhodnutí. Tato posouzení se mohou týkat rizik spojených s povodněmi, extrémními teplotami a vlnami veder, suchými obdobími a nedostatkem vody, bouřemi a jinými extrémními povětrnostními jevy, zvýšeným počtem lesních požárů, se zvýšením hladiny moří a oceánů a s pobřežní erozí (připadá-li to v úvahu).
- **Riziko:** pravděpodobnost škodlivých následků či ztrát v sociální, hospodářské nebo environmentální oblasti (např. ztráty na životech, újmy na zdraví, důsledky pro živobytí, majetek a služby), jež by mohly nastat v určité komunitě nebo populaci, kterou by během určitého časového období mohla postihnout nějaká katastrofa.
- **Akční plán pro udržitelné zdroje energie a boj proti změně klimatu (SECAP):** hlavní dokument, v němž signatář Paktu starostů a primátorů nastiňuje, jakým způsobem zamýšlí splnit své závazky. Jsou v něm definována opatření ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jejím dopadům, harmonogram a svěřené úkoly k dosažení stanovených cílů.
- **Zranitelnost:** míra, do jaké je systém náchylný k nepříznivým důsledkům změny klimatu (včetně proměnlivosti klimatu a extrémních jevů) a není schopen se s nimi vyrovnat (opak odolnosti).